

Resumé

Účelem této práce je vymezení a zamyšlení se nad příčinami a právními formami omezování vlastnického práva k půdě. Vzhledem k tomu, že vlastnické právo k půdě a jeho omezení vychází jak z práva soukromého, tak z práva veřejného, je toto téma spojeno téměř se všemi obory práva našeho právního řádu.

Tato práce se skládá ze čtyř částí. První část je úvodní a popisuje celkový obsah, o kterém pojednává tento dokument.

Část druhá vymezuje základní pojmy, jejichž znalost je nutná pro celou tuto práci. Jedná se o tyto pojmy: vlastnické právo, pozemek, parcela, nemovitost a vlastnické právo k půdě. Tato část je rozdělena do tří kapitol. První kapitola popisuje vlastnické právo jako jedno z lidských práv, jehož ochranu zajišťují dokumenty mezinárodního práva a LZPS, ze které vychází i další právní úprava na zákonné úrovni. Další kapitola se zabývá zvláštnostmi půdy – těmi jsou polyfunkční charakter, nepostradatelnost, omezená rozloha, nerozmnožitelnost, nepřenositelnost, neopotřebitelnost a nespotřebitelnost, to, že není produktem lidské činnosti, ale přírody. Tato kapitola dále vysvětluje další příbuzné právní pojmy. Poslední kapitola této části pojednává o vlastnickém právu k půdě, konkrétně o jeho předmětu, možných subjektech a jeho obsahu.

Třetí část se soustředí na samotnou podstatu tohoto textu, tedy na příčiny a právní formy omezení vlastnického práva k půdě. Tato část se dělí na čtyři kapitoly. První z nich se zabývá podstatou omezení vlastnického práva k půdě. Omezení vlastnického práva spočívá zpravidla v povinnosti vlastníka něco nekonat, tedy opominout (*omittere*), něco strpět (*pati*), výjimečně něco konat (*facere*), a to ve prospěch jiného vlastníka pozemku nebo určité osoby či osob, nebo ve veřejném zájmu, nebo dokonce ve prospěch každého.

Kapitola druhá se zaměřuje na příčiny omezení vlastnického práva k půdě. Příčiny omezení vyplývají především ze specifik půdy tak, jak jsou popsány výše. Zvláštnosti půdy mají za následek nutnost řešit různé spory ve společenských vztazích vycházejících z jejích vlastností. Jedná se o střety individuálních zájmů jednotlivých vlastníků půdy, o střet individuálního zájmu vlastníka a zájmu veřejného, nebo o střet

různých zájmů veřejných. Právní úprava těchto kolizí často směřuje k omezení vlastnického práva – ať už dobrovolnému nebo nucenému.

Kapitola třetí se věnuje právním formám omezení vlastnického práva k půdě. Tato kapitola zahrnuje čtyři podkapitoly, které jsou označeny podle jednotlivých právních forem omezení. Mezi jednotlivé právní formy, jež upravují omezení vlastnického práva patří: smluvní závazek stran, věcná břemena, sousedské vztahy, veřejnoprávní omezování ze zákona nebo právním úkonem správního orgánu na základě zákona.

Poslední kapitola třetí části popisuje právní úpravu náhrad za omezení vlastnického práva k půdě. Tato úprava je rozdrobena mezi jednotlivé právní předpisy, kde je navíc řešena velmi nejednotně, a celkově patří mezi největší slabinu právní úpravy omezení vlastnického práva k půdě.

Shrnutí práce je obsaženo ve své poslední, čtvrté části, kde především navrhuji přijetí rámcového zákona, který by obecně stanovil předpoklady pro stanovování a uhrazování náhrad a jenž by se uplatnil subsidiárně v případech, kdy speciální normy by některou tuto otázku neupravovaly. Měla by se v něm stanovit též společná kritéria pro přisuzování náhrad – vzájemnost a spravedlnost. Až na tuto výhradu považuji právní úpravu této problematiky v České republice za dostačující.